

๑๐. เลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นายบุญเกื้อ สมนึก (ผู้แทน) รองเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	กรรมการ
๑๑. พลตำรวจเอกวันชัย ศรีนวลนัต	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๒. รองศาสตราจารย์ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๓. ดร. นันทิ จิตสว่าง	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๔. นายไพฑูรย์ สว่างกมล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๕. นางวัลลี ธรรมโกสิทธิ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๑๖. อธิบดีกรมราชทัณฑ์ พันตำรวจเอก ณรัชต์ เศวตนันทน์	กรรมการและเลขานุการ
๑๗. รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายบริหาร นายอายุตม์ สินธพพันธุ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. พลตำรวจโท วิสนุ ปราสาททองโอสถ (ผู้แทน)	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	ติดภารกิจ
๒. นายเผ่าทอง ทองเจือ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ติดภารกิจ
๓. รองศาสตราจารย์อภิญญา เวชยชัย	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ติดภารกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายพงศธร สัจจชลพันธ์	ผู้ช่วยรัฐมนตรี
๒. นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล	รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ
๓. นายไพฑูรย์ มงคลหัตถ์	ผู้อำนวยการกองกฎหมาย
๔. นางสาวบุญเอิบ เข้มนางาน	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม
๕. นายชัยบุญ ชัยศิริเจริญพันธ์ (รักษาการฯ)	ผู้อำนวยการกองพัฒนาพฤตินิสัย
๖. นางสาวคนธ์ เจษฎารักษ์	ผู้อำนวยการกองทัณฑปฏิบัติ
๗. นางสาวปรียธิดา สมจิตร	เลขานุการกรม
๘. นางสาวกมลทิพย์ อ้นขวัญเมือง (รักษาการฯ)	ผู้อำนวยการกองบริหารทรัพยากรบุคคล
๙. นางสาวจิตพัรัตน์ โชติพิทยานนท์	ผู้อำนวยการกองบริหารการคลัง
๑๐. นางสาวจุฑารัตน์ จินตกานนท์	ผู้อำนวยการกองบริการทางการแพทย์
๑๑. นางประภาพรณ ขจรวัฒนากุล (รักษาการฯ)	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์
๑๒. นางฐิติพรรณ เพิ่มพูนศักดิ์ (รักษาการฯ)	ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน
๑๓. นายมงคล จันทะจร	หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๔. นางสุพรรณนา วาญอภัย	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
๑๕. นางสาวทิพสุคนธ์ ศรีแจ่ม	นักประชาสัมพันธ์ปฏิบัติการ
๑๖. นางสาวพิมพ์พร เนตรพุกณะ	นักทัศนวิทยาชำนาญการ
๑๗. นางอภิญญา วนิชพันธุ์	นักทัศนวิทยาชำนาญการพิเศษ

๑๘.นางสาววิศรา ศิริสิทธิเดชา	ผู้อำนวยการส่วนฝึกวิชาชีพและส่งเสริมทักษะการทำงาน
๑๙.นายมารุต ศูนย์ตรง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๐.นางสาวสุภรภัค พยัคฆาคม	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๒๑.ว่าที่ร้อยตรีสุรศักดิ์ ฉลาดจักษ์	นิติกร
๒๒.นางสาวอุทัยวรรณ สุขเกษม	นิติกร
๒๓.นางฉวีวรรณ พุ่มคง	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
๒๔.นายนิติรุจน์ หิรัญรัตนกุล	นักวิชาการแรงงานปฏิบัติการ
๒๕.นางสาวสุลี จันทมาลา	นักวิชาการแรงงานชำนาญการ
๒๖.นายเดโช ทิมธรรม	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๒๗.นางสาวศิริณา นาคธน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๒๘.นายพลศักดิ์ บุญเกิด	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๒๙.นายไกรเดช รักถนอม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๓๐.นางสาวพัธสุดา ชูติกุลัง	นักทฤษฎีทฤษฎาปฏิบัติการ
๓๑.นายอนุชา ภูตะวัน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๓๒.นายภาณุวัฒน์ เนียมฤทธิ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๓๓.นางสมศรี อุดมสมบูรณ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๓๔.นางปวิษฐา ปั่นคำ	เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติงาน
๓๕.นายชัยรัตน์ แก้วเทศ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ
๓๖.นางสาวจิราพร แสงทอง	เจ้าพนักงานอบรมและฝึกวิชาชีพปฏิบัติงาน
๓๗.นายทวีศักดิ์ รักษ์สุวรรณ	นักวิชาการคอมพิวเตอร์
๓๘.นายชาญชัย บุรีรักษ์	นิติกรชำนาญการ
๓๙.นางสาวจิระพันธ์ ศุภฤกษ์	นักทฤษฎีทฤษฎาชำนาญการ
๔๐.นายมานิต คล้ายคลึง	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
๔๑.นางสาวนิชาภา กองทรัพย์โต	พนักงานจ้างเหมาบริการบันทึกข้อมูล
๔๒.นางสาวชลธิชา ละอองทอง	พนักงานจ้างเหมาบริการ

เริ่มประชุม เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ. ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ

กล่าวเปิดการประชุมพร้อมขอขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ที่ให้เกียรติเข้าร่วมประชุม และได้กล่าวถึงประเด็นงานราชทัณฑ์ที่สำคัญที่อยากให้กรรมการทุกท่าน ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะในวาระต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒

เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๑

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่ารายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งคณะกรรมการฯ เพื่อตรวจสอบ หากมีความประสงค์แก้ไขประการใด ขอได้แจ้งฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้ มีกรรมการ ๒ ท่านให้ความกรุณาแนะนำมีข้อแก้ไข ดังนี้

๑. นายศุภกิจ แย้มประชา ผู้แทนเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

หน้า ๑๔ บรรทัดที่ ๑๓ (จากด้านบน) แก้ไขเป็น การลงโทษอย่างอื่นตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖ จะต้องมีการวางกฎเกณฑ์เพิ่มเติมในรายละเอียดจึงจะดำเนินการได้ ประกอบกับต้องใช้ระยะเวลาเพื่อให้สังคมยอมรับ แต่ในปัจจุบันมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๙/๒ ที่ให้อำนาจศาลในการสั่งให้จำคุกที่สถานอื่นโดยมีกฎกระทรวงรองรับอยู่แล้ว สำหรับประเด็นตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๗ วรรคสามตอนท้าย ที่ให้กำหนดโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงนั้น ทราบว่าอยู่ระหว่างดำเนินการโดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายเช่นกัน

หน้า ๑๔ บรรทัดที่ ๖ (จากด้านล่าง) ตัดข้อความตอนท้าย ตั้งแต่ “หากแต่ในปัจจุบัน ” ออกทั้งหมด

๒. นายณัฐพงศ์ ศรีพูนสุข ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ขอแก้ไขรายงานการประชุมหน้า ๑๑ บรรทัดที่ ๑ (จากด้านบน) จากเดิม กรรมการฝึกหัดอาชีพ แก้ไขเป็น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

มติที่ประชุม เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการแก้ไขรายงานการประชุมตามที่กรรมการเสนอและรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ครั้งที่ ๓/๒๕๖๑

ระเบียบวาระที่ ๓

เรื่องเพื่อทราบ

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานการดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริและพระดำริ ดังนี้

๑. โครงการห้องสมุดพร้อมปัญญา ในปีที่ผ่านมามีเรือนจำเข้าร่วม จำนวน ๒๑ แห่ง โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด “ห้องสมุดพร้อมปัญญา” ที่เรือนจำกลางสมุทรปราการ เรือนจำจังหวัดอุทัยธานี และทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก ซึ่งในปีงบประมาณนี้ก็จะได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณเสด็จพระราชดำเนินมาอีก แต่ ณ ขณะนี้ยังไม่ได้หมายกำหนดการต่าง ๆ

๒. โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรอุตสาหกรรมเรือนจำเขาพริก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงงาน บ่อแก๊สชีวภาพ โรงเรือนสุกรขุน โรงเรือนเลี้ยงไก่ไข่

๓. โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริ ในช่วงเดือนธันวาคมปลายปีนี้ ทราบว่าจะเสด็จพระราชดำเนิน ณ เรือนจำชั่วคราวดอยฮาง สังกัดเรือนจำกลางเชียงราย โดยจะมีการเดินวิ่งการกุศล เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองกิจกรรมครบรอบ ๑๒ ปี ภายใต้โครงการกำลังใจในพระดำริ

๔. โครงการกำลังใจในพระดำริ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา (โครงการกำลังใจแม่และเด็ก) โดยกรมราชทัณฑ์ จะได้กราบบังคมทูลเชิญพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จ ณ เรือนจำจังหวัดจันทบุรี จะมีการเปิดศูนย์อาหารของเรือนจำ และก็มีพิพิธภัณฑ์คุกซึ่โก้ ที่ทางเรือนจำ จำลอง มาไว้จากคุกซึ่โก้ ในสมัยฝรั่งเศส

๕. โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ได้มีการประกวดผลงานชมรมฯ เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ HALL ๙ ศูนย์การประชุม IMPACT FORUM เมืองทองธานี โดยรางวัลชนะเลิศ ได้แก่ เรือนจำกลางพัทลุง และการประกวดบุณิหารการแสดงผลงานชมรมฯ รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ เรือนจำกลางขอนแก่น

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ รายงานสถานการณ์ภารกิจงานในความดูแลของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งจัดทำขึ้นทุกวันโดยศูนย์ปฏิบัติการและติดตาม สถานการณ์กรมราชทัณฑ์ (ข้อมูล ณ วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. สถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๓๗๖,๐๗๙ คน โดยประกอบด้วย นักโทษเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี เด็กและเยาวชนฝากขัง ผู้ต้องกักขัง ผู้ต้องกักกัน และผู้เข้ารับการ ตรวจพิสูจน์ (ตาม พ.ร.บ. พันฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๕)

๒. สถิติผู้ต้องขังในเรือนจำ (ยอดสะสมตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ปัจจุบัน) มีจำนวน ผู้ต้องขังรับเข้า ๒๒๕,๙๘๙ คน และจำนวนผู้ต้องขังปล่อยออก ๑๗๕,๘๑๐ คน ซึ่งทำให้สัดส่วนการรับเข้าจะสะสม ไปเรื่อย ๆ

๓. สถิติผู้ต้องขังเสียชีวิตรวมทั้งสิ้น ๑,๐๗๕ คน แบ่งเป็น เสียชีวิตแบบผิดธรรมชาติ ๒๘ คน และเสียชีวิตจากการป่วย/โรคร้าย ๕๘๓ คน

๔. สถิติผู้ต้องขังป่วย (ยอดสะสมตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ - ปัจจุบัน) ส่งโรงพยาบาล จำนวน ๘๒,๔๓๓ คน

๕. สถิติผู้ต้องขังออกไปทำงานภายนอกเรือนจำ ยอดสะสมจำนวน ๑๕๕,๔๒๐ คน

๖. สถิติผู้ต้องขังต่างชาติรวม ๑๕,๕๙๕ คน เป็นชาย ร้อยละ ๘๒.๒๙ เป็นหญิง ร้อยละ ๑๗.๗๑ ทั้งนี้ คดีส่วนใหญ่เป็นคดียาเสพติดร้อยละ ๖๒.๐๖ โดย ๓ อันดับแรกของผู้ต้องขังต่างชาติที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานในประเทศไทย ได้แก่ สัญชาติพม่า จำนวน ๕,๓๙๓ คน สัญชาติลาว จำนวน ๓,๕๓๘ คน และสัญชาติกัมพูชา จำนวน ๒,๙๑๑ คน

๗. สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในภาพรวมพบว่า หลังจากได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำจะมีผู้ต้องขังกลับมาก่อทำผิดซ้ำภายในระยะเวลา ๑ ปี คิดเป็น ร้อยละ ๑๔ - ๑๕ ภายในระยะเวลา ๒ ปี จะเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๒๕ และภายในระยะเวลา ๓ ปี จะเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๓๔ ในขณะที่สถิติ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวเฉพาะแบบการพักการลงโทษซึ่งจะเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่ได้รับการ คัดกรองก่อนที่จะปล่อยออกจากเรือนจำ จะมีสถิติที่ต่ำกว่า โดยพบว่าภายในระยะเวลา ๑ ปี จะมีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่ประมาณ ร้อยละ ๕ - ๖ และเพิ่มเป็น ร้อยละ ๙ - ๑๓ ภายในระยะเวลา ๒ ปี และ ร้อยละ ๑๓ - ๑๖ ภายในระยะเวลา ๓ ปี

๘. สถิตินักโทษประหารชีวิต รวมทั้งสิ้น ๕๓๑ คน แบ่งเป็นนักโทษเด็ดขาด จำนวน ๒๒๒ คน และผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี จำนวน ๓๐๙ คน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังมีโทษประหารชีวิตอยู่ แต่ใช้วิธีการฉีดยาประหารชีวิตแทนการยิงเป้าโดยจะมีการดำเนินการประหารชีวิตที่เรือนจำกลางบางขวาง แห่งเดียวเท่านั้น

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการกล่าวว่า การดูแลผู้ที่ยังไม่ถือว่าเป็นผู้ต้องขังนั้น ให้เร่งหาที่ที่เหมาะสมให้ ส่วนในกรณีของผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ต้องขังที่มีโทษเบา ผู้ติดยาเสพติดโทษเบา ให้เร่งสร้างเรือนจำเพื่อแยกออกไป กับกรณีที่เป็นผู้ติดยาเสพติดหนักนั้น ก็ให้แยกออกไป เพื่อป้องกันไม่ให้มีลักษณะเป็นการชงชุม หรือมีการร้องเรียนว่าเป็นเครือข่ายยาเสพติด หรือมาเพียไปสอนและตั้งแก๊งค์ขึ้นมา ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาวิธีอื่น ๆ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับบางหน่วย เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็คือ อาคารบางหน่วยราชการหรือนอกราชการหรือในสังกัด อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องไปตรวจสอบว่าจะขอนำมาใช้เป็นเรือนจำโครงสร้างเบา หรือที่คัดกรองผู้ต้องขังก่อนปล่อย โดยให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้แสวงหาข้อมูลเพื่อจะได้จัดทำแผนงานนี้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการกล่าวรายงานการจัดประชุมเพิ่มเติม เพื่อจัดทำข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาค้นคืนคุกจากการสัมมาเรื่อง “ก้าวผิด คิดพลาด ให้โอกาสแก้ตัวใหม่”

ระดับมหภาคสำหรับการนำมามาตรการทางเลือกแทนการจำคุกมาใช้ คือ ต้องลดปริมาณคนเข้าเรือนจำให้น้อยลง ซึ่งอาจจะต้องอาศัยฝ่ายนิติบัญญัติ ศาล องค์กรอื่น ๆ ในกระบวนการยุติธรรมช่วยกัน อาจจะมีการลดฐานความผิดที่มีโทษจำคุกให้น้อยลง และใช้มาตรการทางการปกครองแทนตามที่ พ.ต.อ. วันชัย ศรีนวนลัด ได้แนะนำ และจำต้องทำความเข้าใจกับสังคมว่า มาตรการทางเลือกคืออะไร เป็นประโยชน์อย่างไร เพื่อสังคมจะได้เห็นด้วยและไม่ต่อต้าน ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมต้องเปลี่ยนกระบวนการคิดในเรื่องของการใช้มาตรการทางเลือกด้วยว่า ระบบของกรมราชทัณฑ์สมัยใหม่ ไม่จำเป็นต้องลงโทษด้วยการนำไปจำคุก ชังคุก ควบคุม เพียงอย่างเดียว มีการลงโทษอื่นที่สามารถได้ผลเท่ากันหรือดีกว่า กฎหมายลำดับรองจะต้องถูกกำหนดขึ้นเพื่อมาสนับสนุนการดำเนินการหลัก ซึ่งจะต้องแก้ไขกฎหมาย กฎกระทรวงต่าง ๆ ให้สอดคล้อง และต้องได้รับงบประมาณและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

ระดับจุลภาค คือ การดำเนินการในส่วนของกรมราชทัณฑ์ การที่จะดำเนินการปล่อยตัวผู้พ้นโทษออกไปจากเรือนจำ กรมราชทัณฑ์จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมเป็นหลัก และสามารถดำเนินการได้ทันทีคือการพักการลงโทษและการลดวันต้องโทษจำคุก ต้องมีการปรับปรุงกระบวนการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้เร็วขึ้น กรณีผู้ต้องขังที่มีโทษไม่เกิน ๓ ปี ต้องมีการดูแลในเรื่องของการบูรณาการกับกรมคุมประพฤติ ผู้ต้องขังกลุ่มนี้ไม่ควรจะอยู่นาน และได้มีเอกสารวิจัยของท่านอาจารย์วันชัย รุจนวงศ์ ได้กล่าวว่า “เรือนจำเป็นเหมือนกับเรือนเพาะชำอาชญากร” ต้องมีการแยกผู้เสพยาออกไปจะทำให้เรือนจำลดภาระในการดูแลผู้ต้องขังที่เป็นคดียาเสพติด ต้องมีการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในแต่ละประเภทออกจากกันอย่างชัดเจน เช่น ผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณา ผู้สูงอายุ ผู้ต้องขังหญิงตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังจิตเวช ในส่วนของการใช้กำลังอิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถนำไปใช้ดำเนินการได้ทันทีในกลุ่มของผู้ที่ได้รับการพิจารณาพักการลงโทษซึ่งปริมาณถือว่าอย่างน้อยอยู่ หากพัฒนาอย่างเป็นระบบแล้วก็จะประโยชน์อย่างยิ่ง ในส่วนของผู้ต้องขังต่างชาตินั้น ให้พิจารณาเป็นราย ๆ ในการส่งกลับประเทศถ้ากรณีใดที่จะส่งผลกระทบเป็นคดีร้ายแรงหรือส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ต้องพิจารณาให้รอบคอบก็จะเป็นการลดภาระของเรือนจำ

/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม...

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ ได้ให้คำแนะนำว่า ระดับมหาดานั้นโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม พอออกมาเป็นแนวคิดแล้วจะต้องมีการนำไปปรับออกเป็นความเห็นร่วมกันอย่างไร เพื่อที่จะไปถึงขั้นตอนการแก้ไขแนวทางในเรื่องของการพิจารณาโทษก็คือ การแก้กฎหมาย ให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์และปลัดกระทรวงยุติธรรมช่วยประสานและเสนอช่องทางเพื่อนำไปสู่การแก้ไขที่เป็นรูปธรรม ในส่วนของระดับจุลภาคในเรื่องของกำไรเล็กทรอนิกส์นั้น มีราคาในการเข้าค่อนข้างสูง ซึ่งได้มีการปรึกษากับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เกี่ยวกับการทำวิจัยและได้จัดทำออกมาเป็น ๔ รูปแบบ ด้วยกัน คือ ผู้ต้องขังโทษหนัก ผู้ต้องขังโทษเบา ผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ และเด็กในสถานพินิจฯ ซึ่งตอนนี้ต้นแบบได้ทำเสร็จแล้ว เหลือในส่วนของ การรับรองมาตรฐานและเชิญผู้ประกอบการมาผลิต ก็จะทำให้ราคาในการเข้าถูกลง ทำให้มีเครื่องมือไว้ใช้ให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังกับสถานการณ์ในพื้นที่ ในโอกาสต่อไปถ้าได้มาตรฐานในการนำมาใช้แล้วจะนำเรียนที่ประชุมฯ ทราบต่อไปว่าส่วนที่จะนำมาใช้ในเรือนจำนั้นจะเป็นรูปแบบใด เพื่อที่จะได้ไม่ต้องไปเช่าในราคาที่สูง ในส่วนของเรื่องพุดินสัยนั้นในหัวข้อที่บอกว่าการคืนคนดีสู่สังคมต้องมียุทธศาสตร์ประกอบคือ การปรับพุดินสัย ซึ่งต้องมีการอบรมสมาธิ การเข้าค่ายทำกิจกรรมนั้น ตอนนี้ยังไม่มียุทธศาสตร์ในส่วนนี้ก็เป็นประเด็นปัญหาซึ่งจะต้องนำเสนอข้อมูลไปทางสำนักงบประมาณ ซึ่งคาดว่าจะใช้เวลาประมาณ ๓ - ๖ เดือน ถึงจะมีโอกาสได้รับงบประมาณ มอบให้ผู้ช่วยรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงยุติธรรม และอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ช่วยเป็นผู้ประสานงานในส่วนนี้ด้วย

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพหล) กล่าวรายงานว่า ร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีความก้าวหน้า ดังนี้

๑. ระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ (๑) การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังขั้นพื้นฐาน (๒) การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข (๓) การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังโดยได้จัดพิมพ์เป็นเล่ม โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการเพื่อการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังทั้ง ๓ ลักษณะดังกล่าวข้างต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว

๒. หลักเกณฑ์การเลื่อนขั้นนักโทษที่เจ็บป่วยหรือพิการ หรือโดยสภาพแห่งร่างกายไม่สามารถเข้ารับการศึกษาอบรมวิชาชีพอื่นได้ โดยกรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินการโดยออกหนังสือด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๐๖.๒/๑๘๘๕๘ ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เรื่องหลักเกณฑ์การประเมินพิจารณาเลื่อนขั้นนักโทษเด็ดขาด

๓. การแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน ตามกฎกระทรวงฯ ข้อ ๘๘ โดยกรมราชทัณฑ์ได้วางหลักเกณฑ์ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๐๖.๒/๓๓๘๖๒ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ เรื่องการแต่งตั้งนักโทษเด็ดขาดให้มีตำแหน่งหน้าที่ช่วยเหลือและผู้ช่วยงานเจ้าพนักงานเรือนจำ ไว้ครอบคลุมและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวง ฯ เรียบร้อยแล้ว

๔. การศึกษาอบรมนอกเรือนจำ โดยได้ออกระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการพัฒนาพุดินสัยผู้ต้องขัง พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมีการกำหนดหลักสูตรภาคบังคับตามลักษณะคดี หลักสูตรภาคบังคับเลือก และหลักสูตรอื่น ๆ โดยมีการออกระเบียบฯ ไว้เรียบร้อยแล้ว

๕. การลงโทษทางวินัย โดยในกฎกระทรวงฯ ข้อ ๑๖๑ ได้กำหนดกรอบระยะเวลาที่กรมราชทัณฑ์จะต้องกำหนดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ในเรื่องของการดำเนินทางวินัยกรณีผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย กรมราชทัณฑ์ได้ออกมาตรการให้การดำเนินการทางวินัยผู้ต้องขังให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่พบหรือได้รับแจ้งเหตุว่าผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย เป็นการกำหนดกรอบระยะเวลาพอสมควร เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบต่อประโยชน์ของผู้ต้องขัง

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายอายุตม์ สินธพพันธุ์) กล่าวรายงานว่า สำหรับกรมราชทัณฑ์ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ได้ดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) ซึ่งเป็นเกณฑ์การประเมินในปีที่ผ่านมา ๆ มา โดยกรมราชทัณฑ์ได้รับการจัดอันดับผลคะแนนในอันดับที่ ๒๙ จาก ๑๔๖ หน่วยงาน คะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ ๘๘.๒๐ (ปีที่แล้วอันดับที่ ๙๔ คะแนนรวม ร้อยละ ๘๒.๑๓) ขยับดีขึ้นจากเดิมมา ๖๕ อันดับ สำหรับเกณฑ์ในการประเมินก็เป็นเกณฑ์ที่ทางหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประเมินในด้านความโปร่งใส โดยในด้านของความโปร่งใส กรมราชทัณฑ์ ได้รับคะแนนการประเมินร้อยละ ๙๕.๒๐ เกณฑ์ความพร้อมรับผิดในการปฏิบัติหน้าที่ได้รับคะแนนร้อยละ ๘๗.๙๑ เกณฑ์ความปลอดภัยจากการทุจริตในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของหน่วยงานได้รับคะแนนร้อยละ ๘๗.๐๙ วัฒนธรรม คุณธรรมภายในองค์กรได้รับคะแนนร้อยละ ๙๐.๘๑ คุณธรรมในการทำงานของหน่วยงานในองค์กรได้รับคะแนนร้อยละ ๗๗.๔๓ สำหรับปี ๒๕๖๒ ทางกรมราชทัณฑ์จะเสนอมาตรการที่เข้มงวดมากขึ้น

มติที่ประชุม

รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องเพื่อพิจารณา

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ กล่าวว่า กรมราชทัณฑ์ได้จัดการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้านแรงงานอุตสาหกรรม ที่ผ่านมานั้น ทางด้านเกษตรกรรมค่อนข้างมากจะเป็นเรือนจำโครงสร้างเบาในเชิงเกษตร กรมราชทัณฑ์เล็งเห็นว่าการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยถ้าเน้นด้านแรงงานภาคอุตสาหกรรมก็อาจจะเติมเต็มให้ผู้ต้องขังที่เมื่อได้รับการฝึกงานแล้ว ทดลองฝีมือแรงงานแล้วจะสามารถหางานทำได้ โดยเข้าไปในภาคอุตสาหกรรมเป็นความพยายามที่จะลดความผิดซ้ำของกลุ่มผู้ต้องขังพันโทฯเหล่านี้ซึ่งปัจจัยที่จำทำกระทำความผิดซ้ำนั้นก็คือการไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ กรมราชทัณฑ์ได้เสนอแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้านแรงงานอุตสาหกรรม เป็นสองรูปแบบ ได้แก่

๑. การนำผู้ต้องขังออกไปทำงานในสถานประกอบการนอกเรือนจำ ซึ่งโดยปกติทำเป็นประจำอยู่แล้ว กรณีไปเข้า-เย็นกลับ ส่วนที่กำลังจะทำคือ กรณีที่สถานประกอบการมีอาคารที่พักพร้อม อาจจะอาศัยอำนาจตาม พรบ.ราชทัณฑ์ ๒๕๖๐ ประกาศให้อาคารที่พักคนงานของสถานประกอบการนั้น ๆ เป็นเรือนจำชั่วคราว เพื่อแก้ไขปัญหาไม่ต้องเดินทางไปเข้า-เย็นกลับ ก็จะได้ประโยชน์คือ ได้ระบายความหนาแน่นภายในเรือนจำ และได้ใช้เป็นสถานที่ฝึกงานของผู้ต้องขังใกล้จะพ้นโทษให้มีทักษะ มีงานทำ โดยกรมราชทัณฑ์ได้แก้ไขข้อบัญญัติ ระเบียบภายในต่าง ๆ เพื่อเพิ่มเงินปันผลหรือค่าจ้างของผู้ต้องขังให้มากขึ้น หลักสำคัญคือเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษอยากจะให้มีเงินเก็บ มีฝีมือ มีสถานที่ทำงานซึ่งพร้อมที่จะรับเข้าทำงานต่อกรณีสถานประกอบการไม่มีอาคารที่พักแต่มีที่ดินว่างเปล่าพร้อมจะให้สร้างที่พักทางผู้ประกอบการจะลงทุน กรมราชทัณฑ์จะช่วยส่วนหนึ่งและก็ทำอยู่แล้วคือนำเอาโรงงานมาตั้งในเรือนจำ ซึ่งปัจจุบันมีอยู่หลายแห่งที่ตั้งเป็นลักษณะ Call Center หรือลักษณะให้ผู้ต้องขัง เย็บปัก ถักร้อย ทำทองเส้น ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งบรรจุภัณฑ์

๒. ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานและเครื่องมือในการดำเนินการในพื้นที่เรือนจำชั่วคราว เป็นโมเดลใหม่ซึ่งกรมราชทัณฑ์มีที่ที่ได้รับอนุญาตจากกรมธนารักษ์ใช้ที่ราชพัสดุ มีพื้นที่ว่างเปล่าพร้อมพัฒนาสามารถให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนสร้างโรงงานโดยทำสัญญากัน เมื่อสิ้นสุดสัญญาแล้วก็จะยกให้กับทางราชการให้กรมราชทัณฑ์ใช้ต่อไป ซึ่งก็ได้ศึกษาแนวทางในการดำเนินการ ข้อกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง มาตรการในการดำเนินการของแต่ละรูปแบบไว้เรียบร้อยแล้ว ยกตัวอย่างรูปแบบที่ ๑ ที่เรือนจำพิเศษธนบุรี กับเรือนจำสมุทรสาคร รวมประมาณ ๑๗๐ คน ซึ่งตอนนี้กำลังนำร่องอยู่ รูปแบบที่ ๒ คือนำ /โรงงานอุตสาหกรรม...

โรงงานอุตสาหกรรมมาตั้งในพื้นที่เรือนจำก็มีที่เรือนจำสมุทรปราการ และทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง จังหวัดระยอง รวมประมาณ ๒๐๐/๒๕๐ คน ก็เป็นโมเดลที่ทำอยู่ และที่กำลังเริ่มดำเนินการที่เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา รูปแบบที่ ๑ ที่เรือนจำพานทอง รูปแบบที่ ๒ ที่เรือนจำลพบุรี ทัณฑสถานหญิงชลบุรี ซึ่งเป็นวิสาหกิจทางเลือกที่น่าเอาดี ผู้ต้องขังหญิงไปฝึกวิชานวดสรีระ ทำอาหารคลีน นิคมอุตสาหกรรมที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งใช้แรงงานจำนวนมาก ทั้งทำโยธา ทำความสะอาด ขุดลอกท่อ บรรจุภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งได้มอบหมายให้ดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ม. ๔ พรบ.ราชทัณฑ์ ๒๕๖๐ ซึ่งจะใช้ในกลุ่มผู้ต้องขังโทษไม่เกิน ๓ ปี โดยจะต้องผ่านการคัดเลือกมาแล้ว ซึ่งจะต้องปรับแก้ระบบกฎหมายภายในเดิมผู้ต้องขังออกไปทำงานใช้ผู้คุม ๑ คน ต่อนักโทษ ๒๐ คน จะลองเปลี่ยนเป็นผู้คุม ๑ คน ต่อนักโทษ ๓๐ คน เพื่อไม่ให้เป็นการละเมิดเจ้าหน้าที่มากนักและขยายกลุ่มเป้าหมายแรงงานให้มากขึ้น

ผู้แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายสุทธิ ศรีสวัสดิ์) ได้ให้คำแนะนำว่า ลักษณะแนวคิดคงไม่ใช่แนวคิดใหม่ น่าจะมีมานานแล้วโดยเฉพาะในต่างประเทศใช้กันมานานแล้วและคงได้ผลดี สนับสนุน และเห็นด้วยกับแนวคิดนี้เพราะมีประโยชน์มากกว่าโทษ ผู้ต้องขังที่กำลังจะพ้นโทษอย่างน้อยก็มีวิชาชีพติดตัว มีรายได้ มีเงินสะสมที่จะออกไปประกอบอาชีพได้หลังจากพ้นโทษ ที่สำคัญการใช้แรงงานนักโทษยังเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศด้วย แต่ก็มีปัญหาในเรื่องของความปลอดภัยของผู้ร่วมงานซึ่งจะมีมาตรการในการดำเนินการอย่างไร และการบริหารจัดการในเชิงอุตสาหกรรมที่จะนำมาใช้กับผู้ต้องขัง ส่วนรูปแบบที่น่าเสนอที่ทำได้เลยและควรส่งเสริม นั่นคือ กรณีไปเช่า-ยืมกับเรือนจำ เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ง่ายและไม่เกิดปัญหาในเรื่องข้อกฎหมายต่าง ๆ ควรจะส่งเสริมให้มากขึ้น ส่วนกรณีที่น่าเอกชนมาลงทุนนั้น คิดว่าคงมีอุปสรรคค่อนข้างมากในเรื่องของการหาเอกชนมาร่วมลงทุนซึ่งต้องหวังผลกำไร และประสิทธิภาพของผู้ต้องขังก็อาจจะไม่ได้มีประสิทธิภาพเท่าไรนักคงเป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลาในการดำเนินการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ แนะนำว่า ในแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้านแรงงานอุตสาหกรรมนั้น เรามีที่พอสมควรซึ่งเป็นของกรมราชทัณฑ์เองแล้ว สามารถที่จะทำกิจกรรมที่ใหญ่กว่าเกษตรทั่วไปได้โดยเป็นเกษตรอุตสาหกรรม หรือจะเป็นลักษณะของโรงงานในด้านอื่น เช่น โรงงานผลิตไฟฟ้าด้วยขยะ จะสามารถแก้ปัญหาได้หลาย ๆ ทาง เมื่อมีที่ดินแล้ว มีองค์ความรู้ ก็จะขาดในเรื่องของเงินทุนและแรงงาน จึงมีแนวคิดที่ว่าถ้ามีเงินสนับสนุนไม่เพียงพอจำเป็นต้องร่วมกับผู้ประกอบการในการลงทุน ถ้ามีพื้นที่เรือนจำมีพื้นที่ว่างเปล่าแล้ว ก็น่าจะทำประโยชน์ได้มาก คิดว่าเกษตรต้องขยายต่อส่วนในเรื่องของอุตสาหกรรม ทั้งเรื่องทำทอง ทำรองเท้า ชุดกีฬา หรือจะเป็นการปลูกไม้มีค่า ซึ่งก็จะเป็นต้นทุนในการทำธุรกรรมกับธนาคาร ถ้าทำในลักษณะนี้ เชื่อว่า ปัญหาในเรื่องของเงินทุนตลาด หรือแรงงานก็จะมีไม่มากนัก ก็จะติดปัญหาที่ว่าจะสร้างความปลอดภัยให้ผู้ร่วมงานอย่างไร ในการหารายได้จากส่วนนี้ยากให้จ้างงานคนในชุมชนมาร่วมเป็นพี่เลี้ยง ผู้ช่วยกำกับดูแล โดยมีบทบาทหน้าที่มีค่าตอบแทน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต) แนะนำว่า จากข้อเสนอในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมนั้นเป็นเรื่องที่ดีมาก ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนภายนอกกับส่วนภายใน ส่วนภายนอกต้องอาศัยโรงงานผู้ประกอบการ ส่วนภายในเป็นเรื่องที่ต้องทำเอง ใกล้เคียงและควบคุมได้ โดยอุตสาหกรรมประกอบด้วย ที่ดิน โรงงาน เครื่องมือ เทคโนโลยี คน โดยให้มาปรึกษาหารือกันว่าดำเนินการอย่างไร ซึ่งต้องเลือกอุตสาหกรรมที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละภาค เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่ซับซ้อนและยั่งยืน เช่น อุตสาหกรรมเสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ ไอที นำมาคิดวิเคราะห์ร่วมกัน และวางแผนดำเนินการ โดยคิดว่าน่าจะประสบความสำเร็จบรรลุผลเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการอนุญาตให้ผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในเรือนจำ

/กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ...

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านทัศนวิทยา (นายณัฏฐิ จิตสว่าง) กล่าวว่า ในส่วนของ ผู้ต้องขังที่ออกไปทำงานในสถานประกอบการนอกเรือนจำ เป็นเรื่องที่น่าสนับสนุนซึ่งทางเรือนจำอาจจะไม่มี โรงงาน เครื่องมือ หรือเทคโนโลยี ที่มีความพร้อมเหมือนกับสถานประกอบการภายนอก โดยในการส่งผู้ต้องขัง ออกไปนี้ทำให้มีการฝึกอาชีพผู้ต้องขังได้อย่างสมบูรณ์และเป็นระบบมากขึ้น ที่สำคัญคือหลังจากที่ฝึกอาชีพ และทำงานภายนอกเรือนจำพอหลังจากที่พ้นโทษแล้ว ทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถที่จะอยู่ในโรงงาน หรือทำงานในโรงงานนั้นต่อไป ที่ผ่านมหลังจากที่พ้นโทษแล้วมักจะขอกลับบ้านและก็หายไป ซึ่งในการเตรียม ความพร้อมในด้านจิตใจคือการทำอะไรให้สังคมยอมรับนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา (นางวัลลี ธรรมโกสิทธิ์) แนะนำว่า ในเรื่องของ แนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยโดยส่วนใหญ่จะมุ่งในเรื่องของการฝึกอาชีพ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จ เป็นอย่างดี แต่อีกด้านที่มีความสำคัญก็คือการฟื้นฟูสภาพจิตใจซึ่งกระบวนการเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน โดยอยาก จะให้กรมราชทัณฑ์สนับสนุนบุคลากรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมดำเนินการในส่วนนี้

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา (รองศาสตราจารย์ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด) แนะนำว่า ได้มีโอกาสไปประเมินเรือนจำหญิงซึ่งเป็นแดนที่อยู่ในเรือนจำชายก็ได้เห็นว่าในเรื่องของการเตรียม ความพร้อมก่อนปล่อยนั้นสำคัญมาก และเรือนจำหญิงนั้นอาชีพค่อนข้างที่จะจำกัดส่วนใหญ่จะเด่นในเรื่องของการ ทำเบเกอรี่เห็นว่าจะมีการปรับรูปแบบว่าถ้าเน้นในเรื่องของการทำเบเกอรี่ไปเลยหรือว่าจะมีอาชีพอื่นที่เหมาะสม กับในพื้นที่ และทุกเรือนจำนั้นจะมีปัญหาในเรื่องของการขาดแคลนนักจิตวิทยา ซึ่งต้องมีการวางแผนในการแก้ไข ปัญหาระยะยาวที่จะต้องให้เรือนจำมีนักจิตวิทยาประจำเรือนจำ ซึ่งบางแห่งยังใช้พยาบาลซึ่งคิดว่าจำเป็น เพราะบางเรือนจำนั้นยังพบผู้ต้องขังที่เป็นจิตเวชอยู่ค่อนข้างมาก

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา (นางวัลลี ธรรมโกสิทธิ์) กล่าวว่า ได้มีโอกาส ไปช่วยงานเรือนจำในเรื่องของการทำโปรแกรมของด้านการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ซึ่งก็ได้เห็นรูปแบบการใช้ โปรแกรมต่าง ๆ คิดว่ามีความสำคัญคือ ผู้ต้องขังจะต้องรู้จักตัวเองด้วยว่าแบบแผนของการเตรียมความพร้อม ที่จะปรับตัวเองในโปรแกรมพัฒนาพฤตินิสัยนั้นเป็นอย่างไร ทำแล้วได้ประโยชน์อะไร

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า แนวคิดในการที่จะสร้างโอกาสให้ผู้ต้องขังนั้นเป็นไปได้ในการที่จะเดินไปสู่ภาคอุตสาหกรรมในการที่จะรับ เทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยแนวทางจะเน้นในด้านของปัจจัยพื้นฐาน เช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ เพอร์เนเจอร์ ซึ่งจะต้อง สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดและลักษณะของแต่ละพื้นที่ด้วย ในส่วนนี้อาจจะลองทำเป็นโครงการขึ้นมา โดยมีพื้นที่หน่วยงานรับผิดชอบ เป้าหมายระยะเวลาที่ชัดเจน ซึ่งจะช่วยในเรื่องของการคืนคนดีสู่สังคม และนำ เอาแรงงานที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ได้ ประกอบกับมีศูนย์ CARE ช่วยประสานงานให้อีกทางหนึ่งและจะเชิญ นักเศรษฐศาสตร์มาช่วยประเมินในเรื่องของผลตอบแทนทางการเงินซึ่งจะได้ครบวงจร และได้มอบให้ฝ่ายเลขาฯ ทำโครงการขึ้นมา

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ กรมราชทัณฑ์ได้วิเคราะห์แล้วว่าอยู่ที่ส่วนแบ่ง ถ้าใช้ระเบียบปัจจุบันที่ยังไม่ได้แก้ไขมีอัตราส่วน คือ ผู้ต้องขัง ๕๐ % เรือนจำ ๓๕ % ผู้คุม ๑๕ % จะเห็นได้ว่าไม่เป็นธรรมสำหรับผู้ต้องขัง แต่ถ้าเราแก้ไขตามที่ได้พยายามแก้ไข มีอัตราส่วนคือ ผู้ต้องขัง ๗๐ % เรือนจำ ๑๕ % ผู้คุม ๑๕ % ของเงินปันผล จะเป็นสัดส่วนที่ลงตัวซึ่งก็จะอธิบาย ให้ผู้ประกอบการ สังคม สื่อมวลชนและตัวผู้ต้องขังได้ เพราะผู้ต้องขังเองก็ไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องนี้คิดว่าเข้ามาแล้ว สั่งให้ทำอะไรก็ทำหรือบางคนคิดว่ากินข้าหลวต้องทำงานให้หลว เพราะฉะนั้นคิดว่าสัดส่วนในรูปแบบตัวเงิน ที่จะให้มันจะเป็นคำตอบว่าบังคับใช้แรงงานผู้ต้องขังหรือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

/กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ...

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวนลัด) แนะนำในส่วน
ของประเด็นเรื่องความปลอดภัยของผู้คุม คือถ้าเราใช้ระบบประกันชีวิต หรือประกันสุขภาพมาเสริมและผลประโยชน์
ที่จะได้รับให้เหมาะสม ส่วนปัญหาเรื่องการบังคับใช้แรงงานนั้นต้องอาศัยหลักความสมัครใจ คือ สมัครใจทำอะไรหรือ
ถนัดเรื่องอะไรก็ให้ทำไปตามนั้นจะแก้ไขปัญหานี้ได้

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ
กล่าวรายงานว่า การเพิ่มเติมข้อความในร่างอนุบัญญัติพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ กรณีการเลื่อนชั้น
นักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษไม่เกิน ๓ ปี จากคำแนะนำของ ศาสตราจารย์พิเศษวิชาญ วิชาญสรรรถ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม นำมาสู่การแก้ไขซึ่งแต่เดิมมีนโยบายจัดลำดับชั้นและพิจารณาเลื่อนชั้นปีละ ๒ ครั้ง
โดยสาระสำคัญของร่างกฎกระทรวงนี้คือ ผู้ที่กำหนดโทษไม่เกิน ๓ ปี ให้มีโอกาสดำเนินการได้รับประโยชน์จากกฎหมาย
ราชทัณฑ์มากขึ้นโดยจะพิจารณาเลื่อนชั้นให้เร็วขึ้น จากเดิมเลื่อนชั้น ปีละ ๒ ครั้ง ให้เป็นเลื่อนชั้นปีละ ๓ ครั้ง
และร่างกฎกระทรวง (ที่แก้ไขเพิ่มเติม) การเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาดให้ดำเนินการ ดังนี้ (๑) นักโทษเด็ดขาดกำหนด
โทษจำคุกเกินสามปีให้เลื่อนชั้นได้ปีละสองครั้ง คือ ในวันสิ้นเดือนมิถุนายนครั้งหนึ่ง และในวันสิ้นเดือนธันวาคม
อีกครั้งหนึ่ง (๒) นักโทษเด็ดขาดกำหนดโทษจำคุกไม่เกินสามปี และเป็นการต้องโทษจำคุกเพียงคดีเดียวให้เลื่อนชั้น
ได้ปีละสามครั้ง คือ ในวันสิ้นเดือนเมษายนครั้งหนึ่ง และในวันสิ้นเดือนธันวาคมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้นักโทษเด็ดขาด
ที่มีกำหนดโทษไม่เกินสามปี และต้องโทษเพียงคดีเดียวจะได้รับประโยชน์จากการพิจารณาเลื่อนชั้นมากขึ้น
และได้รับประโยชน์จากการพักการลงโทษ และลดวันต้องโทษจำคุกโดยได้รับการปล่อยตัวคุมประพฤติเร็วขึ้น
ตามกฎหมายราชทัณฑ์ที่เท่าเทียมกับนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษสูง เป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักโทษ
เด็ดขาดในการที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของเรือนจำ/ทัณฑสถาน

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศาสตราจารย์พิเศษวิชาญ วิชาญสรรรถ) รองประธานกรรมการ
กล่าวว่า ในประเด็นเรื่องการเลื่อนชั้นนักโทษนั้นไม่ได้มีเฉพาะกรมราชทัณฑ์ยังใช้ในกรมพินิจและคุ้มครองเด็ก
การเลื่อนชั้นนั้นมาจากฐานความคิดเรื่องของการประเมินในเรื่องของการพัฒนาพฤตินิสัย ในส่วนของกรมราชทัณฑ์
นั้นเน้นที่ความเท่ากัน คือในแต่ละปีให้ประเมิน ๒ ครั้งเท่านั้น คือเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคม ซึ่งจะต้อง
ใช้ระยะเวลาถ้ามาไม่ตรงรอบประเมินก็ต้องรอรอบประเมินมีผลทำให้หลาย ๆ คน กว่าจะได้รับสิทธิประโยชน์
บางอย่างจะใช้เวลานานเมื่อเทียบกับโทษ ในขณะที่ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงจะได้รับประโยชน์อยู่แล้วซึ่งเวลาคำนวณ
ระยะเวลาในการพักโทษกลุ่มผู้ที่ได้รับประโยชน์มาก ๆ กลับเป็นผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูง เสนอว่ากรมราชทัณฑ์
น่าจะปรับแนวทางอาจจะกำหนดเป็นมาตรการขั้นต่ำว่าถ้าโทษจำคุกมากกว่า ๓ ปี อาจจะกำหนดในการประเมิน
๒ ครั้งหรือมากกว่านั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด ส่วนในกรณีโทษจำคุกต่ำกว่า
๓ ปี น่าจะกำหนดไว้เลยอย่างน้อยต้องกี่ปี

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เตชะพหุล) กล่าวว่า
กรมราชทัณฑ์กำหนดเลื่อนชั้นทั้งหมด ๔ ครั้ง แบ่งเป็นโทษเดือนมิถุนายน และเดือนธันวาคม ตามกฎกระทรวงเดิม
ที่ได้รับความเห็นชอบแล้ว และที่ได้รับการเพิ่มเติมเข้ามาใหม่คือเดือนเมษายน เดือนสิงหาคม เดือนธันวาคม สำหรับ
ผู้ต้องขังโทษสั้น เห็นด้วยกับแนวคิดของศาสตราจารย์พิเศษวิชาญ วิชาญสรรรถ ปลัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งฝ่ายเลขาฯ
พร้อมรับไปปฏิบัติ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา (รองศาสตราจารย์ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด)
แนะนำว่าไม่น่าที่จะกำหนดเป็นเดือนว่าเดือนไหน ซึ่งจริง ๆ แล้วผู้ต้องขังเข้ามาไม่พร้อมกันจะทำให้เกิดการเสียสิทธิ
เห็นด้วยกับการกำหนดเป็นครั้งโดยจะดำเนินการอย่างไร ช่วงไหน ให้เรือนจำพิจารณาเอง

/อธิบดีกรมราชทัณฑ์...

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ เสนอว่าอยากจะทำระบบในการระบุเดือนไว้ของผู้ต้องขังเกิน ๓ ปี แต่มาแก้ปัญหาคือผู้ต้องโทษไม่เกิน ๓ ปี ซึ่งแต่เดิมต้องรวมกับผู้ต้องโทษเกิน ๓ ปี หรือได้รับการจัดชั้น ปีละ ๒ ครั้ง จะขอความอนุมัติคณะกรรมการว่าสำหรับโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี จะขอจัดปีละ ๓ ครั้ง แต่สาเหตุที่จะต้องระบุระยะเวลาไปเพื่อความสะดวกและความสมบูรณ์ในการเข้าโปรแกรมต่าง ๆ ซึ่งถ้ากำหนดระยะเวลาไปจะช่วยให้ทำงานง่ายขึ้น

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ (พล.ต.อ.วันชัย ศรีนวลนัต) เสนอว่า ในกฎกระทรวงนั้นไม่ต้องระบุเดือน แต่กำหนดการประเมินและวิธีการประเมิน ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการราชทัณฑ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่าทำให้ผู้ต้องขังที่ได้รับโทษน้อยได้รับการประเมินบ่อยขึ้น สิทธิในการได้รับการดูแลก็มีความแตกต่างจากผู้ได้รับโทษหนักทุกอย่าง หลักการเห็นด้วยซึ่งกฎกระทรวงต้องมีความชัดเจน ปัญหาคือการจะเป็นธรรมกับผู้รับการประเมินหรือไม่

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ กล่าวว่าในเรื่องของการเลื่อนชั้นนั้น ม. ๕๒ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เรื่องประโยชน์ของผู้ต้องขัง ไม่ใช่สิทธิที่พึงได้หากแต่เป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะให้พนักงานราชทัณฑ์ใช้ในการดูแลผู้ต้องขัง ดังนั้น นักโทษเด็ดขาดคนใดแสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติดี มีความอดทน ความก้าวหน้าในการศึกษา และทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษอาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (๑) ได้รับความสะดวกในเรื่องจำคุกตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ (๒) เลื่อนชั้น ซึ่งเป็นการเลื่อนชั้นที่เป็นประโยชน์ อยู่ในดุลยพินิจของพัศดี ผู้คุมเรือนจำ หรือทัณฑสถานที่จะเสนอขึ้นมา เพราะฉะนั้นการที่กรมราชทัณฑ์เสนอว่าตามนโยบายของปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งทางกรมราชทัณฑ์เห็นด้วย คิดว่า ณ ขณะนี้ถ้าระบุระยะเวลาไปตามวงรอบนั้นอยู่ในภาวะที่สามารถทำได้

ปลัดกระทรวงยุติธรรม (ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ) รองประธานกรรมการ กล่าวว่า ถ้าสามารถกำหนดเป็นรอบได้จะทำให้การทำงานสะดวกขึ้น เห็นชอบตามข้อ ๗๔ ร่างกฎกระทรวง (ที่แก้ไขเพิ่มเติม) เรื่องการเลื่อนชั้นนักโทษเด็ดขาด ถ้าสามารถใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการประเมิน ซึ่งพบว่าในบางประเทศสามารถทำได้ จากเทคโนโลยีบางอย่างถ้านำมาปรับใช้มีโอกาสเป็นไปได้เป็นแบบแผนในการดำเนินการต่อไปในอนาคต

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า ในกรณีที่มีเหตุสุดวิสัยในแต่ละรอบการประเมินให้ทำในโอกาสแรก และเมื่อมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีหรือวิธีการเพื่อทำให้การประเมินรวดเร็ว สามารถปรับหรือเสนอแนวทางในการประเมินให้ที่ประชุมพิจารณา หรือขอแก้ไขกฎกระทรวงเมื่อเห็นว่ามีผลจำเป็น

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านทัณฑวิทยา (นายณัฏฐ์ จิตสว่าง) มีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผู้ต้องโทษไม่เกิน ๓ ปี ซึ่งมีทั้งผู้ต้องขังที่ทำผิดพลาดในคดีเล็กน้อยและผู้ที่ทำผิดซ้ำซากเป็นอันตรายต่อสังคมเช่นพวกลักเล็กขโมยน้อย ในขณะที่หลายประเทศผู้ต้องขังที่ทำผิดซ้ำซากนี้จะได้รับโทษเกินกว่า ๓ ปี เพราะมีกฎหมายกำหนดถ้าทำผิดเกิน ๓ ครั้งจะต้องโทษนับเป็น ๑๐ ปี ๑๕ ปี แม้จะเป็นคดีเล็กน้อยเพื่อให้สังคมปลอดภัย แต่ในประเทศไทยถ้าไม่มีการเพิ่มโทษตามมาตรา ๘๒ หรือ ๘๓ ของประมวลอาญาก็คืออาจเข้ามาอยู่ในกลุ่มผู้ต้องโทษไม่เกิน ๓ ปี และแม้จะตรวจพบว่าเคยทำผิดซ้ำก็ต้องถูกลดชั้นเป็นชั้นเลวหรือเลวมาก อย่างไรก็ตามเสียก็ถูกคุมขังไว้ไม่เกิน ๓ ปีตามกำหนดโทษอยู่ดี ที่กล่าวมานี้ไม่ได้หมายความว่า จะคัดค้านการเลื่อนชั้นในกรณีนี้หากแต่ขอเป็นข้อสังเกตไว้เท่านั้น

อธิบดีกรมราชทัณฑ์ (พ.ต.อ. ณรัชต์ เศวตนันทน์) กรรมการและเลขานุการ กล่าวรายงานเรื่อง การเพิ่มเติมข้อความในร่างกฎกระทรวงออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เงินรางวัลในการออกไปทำงานในสถานประกอบการ หมวด ๗ รายได้และการจ่ายเงินรางวัล ข้อ ๕๖ , ๑๐๕ และ ข้อ ๑๒๘ วรรคสาม เสนอเพิ่มเติมวรรคสอง กรณีมีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องจ่ายเงินรางวัลให้นักโทษเด็ดขาดมากกว่าหรือจ่ายเป็นรางวัลเจ้าพนักงานเรือนจำน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ และ ข้อ ๑๒๘ วรรคสาม กรณีมีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องจ่ายเงินรางวัลให้นักโทษเด็ดขาดมากกว่าหรือจ่ายเป็นรางวัลเจ้าพนักงานเรือนจำน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในวรรคสอง ให้เสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ ในส่วนของการจ้างงานนั้น ใช้อัตราในจ้างงานตามแรงงานขั้นต่ำหรือว่าเหมาะสม

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ฝ่ายวิชาการ (นายกิตติพัฒน์ เดชะพูล) กล่าวว่า ถ้าทำงาน นอกเรือนจำนั้นใช้อัตราตามแรงงานขั้นต่ำ แต่ถ้าทำงานไม่ถึง ๘ ชั่วโมงนั้นจะลดลงตามส่วนของงาน

มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการของร่างกฎกระทรวง (ที่แก้ไขเพิ่มเติม) โดยขอให้คณะกรรมการ ราชทัณฑ์ ดำเนินการจัดทำร่างกฎกระทรวง (ที่ขอแก้ไขเพิ่มเติม) ให้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการราชทัณฑ์ และรายงานคณะกรรมการ ฯ ทราบในการประชุมครั้งต่อไป และเห็นชอบ ให้ฝ่ายเลขาฯ เร่งดำเนินการทำโครงการ ที่เกี่ยวข้องซึ่งมีทีมสนับสนุนคือผู้ช่วยรัฐมนตรีและภาคธุรกิจที่เข้าร่วมดำเนินการ และตอนนี้มีการตรวจสอบในเรื่อง การใช้แรงงานรวมทั้งค่าตอบแทนในการทำงานของผู้ต้องขัง ให้ฝ่ายเลขาฯ เตรียมรองรับในเรื่องนี้ไว้ด้วย

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

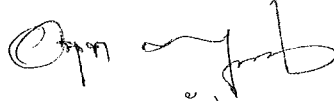
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ เรื่องพื้นที่การดำเนินงานขอข้อมูลจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับอาคารสถานที่หรือพื้นที่ ว่าที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือสถานศึกษาที่มีการปิดกิจการไปแล้วทำให้สถานที่นั้นไม่ได้มีการใช้ประโยชน์แล้วซึ่ง ในส่วนนี้ จะต้องมีการประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวมาใช้ในการคัดกรอง ผู้ต้องขังก่อนปล่อยพันธโทษ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวว่า เพื่อให้การจัดประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เห็นควรกำหนดวาระการจัด ประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ๓ เดือนต่อครั้ง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (พล.อ.อ.ประจิน จั่นตอง) ประธานกรรมการ กล่าวขอบคุณคณะกรรมการราชทัณฑ์ทุกท่าน

มติที่ประชุม เห็นชอบกำหนดวาระการจัดประชุมคณะกรรมการราชทัณฑ์ ปีละ ๔ ครั้ง ทั้งนี้หากมี เรื่องด่วนสามารถนัดจัดประชุมเพิ่มเติมก่อนกำหนดได้ตามความจำเป็น

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

(นายอนุชา ภูตะวัน)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายมงคล จันทอง)

หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

